

Ar-Ge ve İnovasyon “Memleketin Meselesi” Haline Geliyor!!!

Dünya her gün bambaşka bir güne uyanıyor ve teknolojik gelişmenin hızına sade vatandaş değil sektörün için de olanlar bile yetişemez duruma geldi artık. Türkiye'nin de bu global değişim rüzgarının dışında olması pek düşünülemez. Pek olumlu bir gelişme, ülkemizde Ar-Ge ve inovasyona verilen önem son yıllarda bu paralelde çok ciddi şekilde arttı. Rekabetçilik, markalaşma, sanayi 4.0 gibi alanlar Türkiye için kalkınmanın vazgeçilmez yapıtaşları oldu. Artık sanayicimiz, üniversitelerimiz ve kamu hep birlikte yeni çağın gereklerini daha fazla konuşur oldu. Çağımız bilgi çağı olup, rekabet gücünü artırabilmenin ve ilerlemenin yolu bilgiye hükmedebilmekten geçmektedir. Bu farkındalık çerçevesinde araştırma ve geliştirme konusunda ülkemizde vergisel ve diğer teşvik mekanizmaları geliştirilmektedir. Türkiye Ar-Ge, tasarım ve inovasyon konusunda fiskal teşvik unsurlarının bol ve geniş olduğu bir ülkedir. Son yapılan kanuni ve ikincil düzenlemeler ile önemli adımlar atıldı. Bu yazımızda bunlara değinelim.

ArGe, Tasarım ve İnovasyon Ekosisteminde Yepyeni Bir Dönem

Mevcut Ar-Ge Kanunu ve İnovasyon ekosistemi ile ilgili diğer yasalarda önemli değişiklikler öngören 6676 sayılı Kanun 1 Mart 2016 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yepyeni düzenlemeler ile siparişe dayalı ar-ge, tasarım merkezlerinin yasal altyapısı, üniversite-sanayi işbirlikleri önemli hale geldi. Sipariş yöntemiyle Ar-Ge yapılmasına destek sağlanması, tasarımın da desteklenmesi, tasarım merkezlerine Ar-Ge merkezlerinden daha az asgari çalışan sayısı getirilmesi, stratejik sektörlerde Ar-Ge personel sayısının 15'e düşürülmesi, Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen kriterlere uyan Ar-Ge merkezlerinde bir önceki yıla göre artan Ar-Ge harcamasının ilave %50 olarak desteklenmesi, gümrük vergisi kolaylığı, temel bilim mezunlarına verilen maaş desteği ve gelir vergisi istisna oranının yükseltilmesi, Ar-Ge personeli için farklı uygulama ve yorum ve eleştirilere neden olan izin ve bayramların destek süresine dâhil olmasının yasal olarak netleştirilmesi önemli konular olarak karşımıza çıkıyor.

ArGe konusunda atılan bir adım da uygulama usul ve esaslarının belirlenmesi olmuştur. 10.08.2016 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Yönetmelikler ve Bakanlar Kurulu Kararları ile bu konuda önemli düzenlemeler hayata geçirilmiştir. Bunun yanında 6728 sayılı Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun uyarınca da Kurumlar Vergisi ve Gelir Vergisi Kanunlarında düzenlenene ArGe indirimi 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun'a taşınarak uygulayıcıların yaşadığı çoğu tereddüt bertaraf edilmiş oldu.

Satır başlıkları itibariyle neler var yeni yasal ve ikincil düzenlemelerde:

ArGe Projelerinin Tamamı 5746 Sayılı Kanuna Tabi Oldu

ArGe destek mevzuatında uygulama farklılıklarına neden olan önemli bir sorun vardı, aşılmış oldu. ArGe Projelerinin ArGe merkezleri dışında yapılması durumunda ArGe vergi indirimi uygulamasında önemli farklılıklar vardı: Özellikle dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler, finansman giderleri, ortak kullanılan iktisadi kıymetler vs. gibi. 9 Ağustos'ta Resmi Gazete'de yayımlanan 6728 sayılı Kanun ile tüm ArGe vergi indirimi konusu 5746 sayılı Yasa altına alındı ve düzenlemeler şimdi Maliye ve Sanayi Bakanlığı tarafından birlikte yapılacak.

ArGe Merkezi Kurmak İçin 15 ArGe Personeli Yeterli

5746 sayılı Yasa'da yapılan değişiklikle 50 olan asgari ArGe personel sayısını düşürme yetkisi 6676 sayılı Kanun ile Bakanlar Kurulu'na bırakılmıştı. 11.08.2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2016/9093 sayılı BKK ile bu sayı belli sektörler hariç ArGe merkezi kurmak için yasal alt sayı sınırı 15'e düşürüldü. Belli sektörlerle 15, diğerlerine 30 yerine sınırlı sayıda imalat sektöründe 30 kalan tüm sektörlerde 15 olması çok sevindirici bir adım. Böylece 260 civarında olan ArGe merkezi sayısının çok ciddi şekilde artmasını bekliyoruz.

Ar-Ge ve İnovasyon Duvarların Arkasına Hapsedilmiyor, Artık Sahada Çalışmak Serbest

Ülkemizde ar-ge ve inovasyon ekosisteminde paydaşların en çok muzdarip olduğu konulardan biri projeye ilgili olup ar-ge merkezi dışında yürütülmesi gereken çalışmalardır. Bu konuda teşviklerin uygulanabilirliği sorun yaratıyor, mali inceleme ve teftişlerde eleştiriler gündeme geliyordu.

Yeni düzenleme ile bu konuda önemli bir adım atıldı: Proje kapsamında gerçekleştirilen Ar-Ge ve tasarım faaliyetlerinin TGB, Ar-Ge veya tasarım merkezi dışında yürütülmesinin zorunlu olduğu durumlarda Bölge Yönetimi, Ar-Ge veya Tasarım Merkezi yönetiminin onayının alınması ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın bilgilendirilmesi şartıyla, merkez dışındaki bu ücretlerin %100'ünü aşmamak şartıyla Bakanlar Kurulunca ayrı ayrı veya birlikte belirlenecek kısmı teşvik kapsamına alınmıştır.

11 Ağustos 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2016/9091 sayılı BKK ile laboratuvar, analiz, test ve deney çalışmaları, diğer ArGe veya tasarım merkezlerinde yapılan çalışmalar, saha araştırması, prototip geliştirmeye yönelik faaliyetler, projelerde görev alan personel ile sınırlı olmak kaydıyla bilimsel içerikteki etkinlikler bu kapsamda değerlendirilmiş ve ücretlerin tamamı bu kapsama alınmıştır. Böylece ArGe ve tasarım merkezleri ya da Teknokent firmalarında çalışan ArGe ve tasarım personelinin kendi kanunlarında öngörülen vergi indirimi dışarıda geçirilen bu süreler için de tam olarak uygulanacaktır.

Yüksek Lisans ve Doktora da Gelir Vergisi Stopajı Kapsamına Girdi

Yeni Kanun Kanun ile gelen bir diğer yenilik ise Yüksek Lisans ve Doktora eğitimleri alanında yapıldı. TGB, Ar-Ge veya tasarım merkezi dışında bu eğitimler amacıyla zaman geçiren çalışanın ücretleri teşvik kapsamına alınmış ve ücretlerin %100'ünü aşmamak şartıyla Bakanlar Kurulunca ayrı ayrı veya birlikte belirlenecek kısmı Gelir Vergisi Stopaj Teşviki kapsamında olacak şekilde düzenlenmiştir.

11 Ağustos 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2016/9091 sayılı BKK'nın 3. Ve 4. Md ile Teknokent firmaları, ArGe ve tasarım merkezlerinde çalışan ArGe veya tasarım personeli için bu oran %100 olarak belirlenmiş oldu. Yani teşvikler yüksek lisans veya doktora sırasında da kesilmemiş olacak.

Artırımlı ArGe ve Tasarım İndirimi İmkânı Getirildi

Önceki Yasa uygulamasında 500 ve fazlası TZE arge personeli için tanınan "artırımlı vergi indirimi" uygulaması şimdi daha fazla arge ve tasarım merkezinin yararlanması ve daha somut çıktıları ve sonuçları özendirme adına farklı bir şekilde uygulamaya alındı. 10 Ağustos 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2016/9092 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'na göre aşağıda sayılan 6 kriterden birinde bir önceki yıla göre %20 artış sağlayanlar ilave ArGe veya

tasarım harcamaları için vergi indiriminden %100 olarak değil %150 olarak yararlanabilecekler, yani yapılan 1 TL harcama beyanname üzerinde vergi matrahından 1,5 TL ilave olarak indirim konusu yapılabilecek. Hali hazırda ülkemizde vergi ve muhasebe uygulamaları açısından kurum kazancından indirim konusu yapılan giderlerin beyanname üzerinde 1 kat olarak ilave indirimi mümkündür. Yeni uygulama ile nominal olarak artan yeni 1TL'lik ArGe, yenilik veya tasarım harcamasının çarpanı 2,5TL olacak. Nedir bu yeni kriterler:

1. ArGe veya tasarım harcamasının toplam ciro içindeki payı
2. Tescil edilen ulusal veya uluslararası patent sayısı
3. Uluslararası destekli proje sayısı
4. Lisansüstü dereceli araştırmacı sayısının toplam ArGe personeli sayısına oranı
5. Toplam araştırmacı sayısının toplam ArGe personeli sayısına oranı
6. ArGe sonucu ortaya çıkan yeni ürünlerden elde edilen cironun toplam ciroya oranı

Bu uygulamadan ArGe ve tasarım merkezleri yararlanabilecektir. Yani Teknokent firmaları veya sipariş ArGe ve tasarım yapanlar veya yaptıranlar ile ArGe ve tasarım projelerini "ArGe ve Tasarım Merkezi" olmadan yapanlar bu imkândan mahrum kalacaklar.

ArGe Yapmak Hiç Bu Kadar Cazip Olmamıştı

ArGe, tasarım ve inovasyon Türk Sanayisi ve ülkenin topyekün kalkınması için çok ciddi bir fırsattır. Kamu, sanayi ve üniversitelerin bu işbirliği adımlarını yerine getirebilmesi ve yepyeni bir "Türkiye hikayesi" için yapmaları gereken daha çok çalışmak, üretmek ve paylaşmak. Artık ArGe, Tasarım ve İnovasyon bir memleket meselesi haline gelmiştir.

Yeni ArGe, Tasarım ve İnovasyon ekosistemi tüm paydaşları için hayırlı uğurlu olsun.

Saygılarımızla,

řaban Küçük